

2009-02-24

Till
Statsrådet Jan Björklund
Utbildningsdepartementet

Utöka timantalet för hem- och konsumentkunskap

Kursplanen för grundskolan genomgår just nu en omfattande revidering. Vid ett samrådsmöte om ämnet Hem- och konsumentkunskap på Skolverket framkom att en delrapport med ett ramverk förväntas under april och att antalet timmar i de olika ämnena planeras vara ungefär de samma som tidigare.

Vad gäller Hem- och konsumentkunskap anser vi att det är en ren skandal. Vi kan inte förstå varför regeringen i denna fråga tvekar eller är ovillig att göra en förändring.

Hem- och konsumentkunskap omfattar idag 118 timmar av grundskolans ca 6700 timmar. Det motsvarande cirka tre veckors studier under grundskolan eller mindre än två procent av lektionstiden. Det gör Hem- och konsumentkunskap till ett "småämne", jämförbart med som Bild, Syslöjd etc. Med tanke på det enorma behov av kunskap i konsumentfrågor som finns anser vi att det är alldeles för lite.

Sveriges Konsumenter kräver en kraftig utökning av antalet lektionstimmar. Kraven på framtidens konsumenter kommer att vara så stora att det är en ren rättvisefråga. Det handlar om att skapa lika förutsättningar för vara en medveten och kritisk konsument, att utöva det som kan kallas egenmakt eller konsumentmakt.

Sveriges Konsumenter har alltid sett en förstärkt konsumentutbildning i grund- och gymnasieskolan som en konsumentpolitiskt avgörande åtgärd. Genom kontakter med våra 27 medlemsorganisationer, med Råd & Röns läsare och med dem som hört av sig till vår konsumentrådgivning ser vi direkt följderna av kunskapsbrister hos konsumenterna. Det visar sig, i form av dåliga köp, svårigheter att hävda sin rätt,

Box 6086, SE-102 32 Stockholm, Sweden

VISITORS Sveavägen 90

TELEPHONE +46 8 674 43 00

TELEFAX +46 8 674 43 29

info@sverigeskonsumenter.se

www.sverigeskonsumenter.se

ohälsa, problem med den egna ekonomin m m. Samtidigt ser vi att det av framtidens konsumenter krävs betydligt mer än av gårdagens. Utbudet ökar, varor och tjänster blir mer komplexa, valen fler och det kommersiella trycket allt mer omfattande och svårare att identifiera som reklam. Det ökar – det redan stora - behovet av grundläggande utbildning redan från grundskolan i konsumentfrågor. Klyftan mellan förlorare och vinnare bland konsumenter riskerar därmed att vidgas. Och det handlar om kunskap. Självfallet har föräldrarna också ett stort ansvar, men många föräldrar har idag inte de kunskaper som behövs om livsmedel, inom konsumenträtt, inom privatekonomi. Ett litet antal timmar Hem- och konsumentkunskap riskerar därmed att vidga klyftorna mellan dem som har goda och dåliga förutsättningar att klara sig som konsument.

I dag är hem- och konsumentkunskap i grundskolan fokuserat på hemmet. Det är i och för sig viktigt att ge eleverna kunskaper i matlagning, måltidens betydelse, hemmets skötsel o s v. Men i en alltmer komplex och globaliserad värld bör perspektivet vara *konsumentkunskap* och hur man som konsument klarar sig – med matlagning, med privatekonomi, med konsumenträtt inklusive hur man reklamerar en vara eller tjänst. Och det är viktigt att allt tar sin utgångspunkt i hållbarhetsperspektivet.

För detta behövs naturligtvis fler lektionstimmar! Och en fortsättning i gymnasiet, vilket vi uttryckt i vårt remissvar till Gymnasieutredningen (SOU 2008:27) förra året. Eleverna behöver mycket kunskaper och de behöver nya kunskaper fortlöpande. Privatekonomiska kunskaper blir t ex allt viktigare i gymnasieåldrarna. Som ett exempel kan nämnas de stora problemen med SMS-lånen, som sänt många ungdomar i fördärvet.

För de yngre eleverna kan man mycket väl utgå från hemmet och familjen. Men för de äldre är det viktigt att lyfta blicken uppåt och utåt. Vilken mat ska man välja för en hållbar konsumtion och hur ska den lagas? Vad är en energideklaration? Vilka tvätt- och rengöringsmedel är bra? Det är några exempel på frågor som är viktiga för framtidens konsumenter att behärska.

Konsumenträtt och privatekonomi bör vara grunden för ämnet för de äldre eleverna – kombinerat med kunskaper i matlagning, som vi vet brister hos många unga människor i dag. Viktiga frågeställningar är: Vad har jag för rättigheter och skyldigheter som konsument? Vad är ett avtal och när får jag ingå ett sådant? Hur påverkar olika val (t ex pensionsvalet) min framtida privatekonomi?

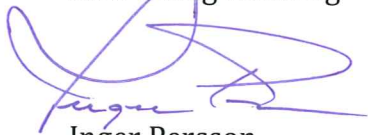
Sveriges Konsumenter menar att det är viktigt att det finns ett särskilt konsumentkunskapsämne, men lika viktigt är att konsumentkunskaperna kommer in i övriga ämnen; samhällskunskap, matematik, idrott och hälsa m fl. De får aldrig glömmas bort.

Dessutom måste målen vara betydligt tydligare än i dagens kursplan för ämnet.

Undervisningen måste också genomsyras av hållbarhetsperspektivet i alla kurser och på alla nivåer. Hållbar konsumtion innebär allt från att inte slösa med tillgångar som energi och vatten, till att sopsortera. Att konsumera på ett hållbart sätt, och därmed främja en hållbar utveckling är nödvändigt för att säkra en ren och rättvis värld. Det är av största vikt att både lärare och elever ständigt har hållbarhetsperspektivet för ögonen, och detta kan göras genom att hållbar utveckling skrivs in som en grund för allt arbete inom framtidens skola.

Sveriges Konsumenter vidareutvecklar naturligtvis gärna synpunkterna. Vi räknar med en fortsatt dialog och kommer uppmärksamt att följa frågans utveckling.

Med vänlig hälsning

Inger Persson
Ordförande

Jan Bertoft
Generalsekreterare